

A közbeszerzések tisztaságával és átláthatóságával kapcsolatos tapasztalatok

1. 2002-ben az ajánlatkérők **4243 közbeszerzési eljárást** folytattak le, ami a 2001. évi 3846 eljárással szemben **10,3 %-os növekedést jelent**. Az eljárások típusa szerinti részletezés:

eljárás-típus	2001.		2002.	
	eljárások száma (db)	%	eljárások száma (db)	%
nyílt eljárás	2 983	77,6	3 432	80,9
meghívásos eljárás	67	1,7	40	0,9
tárgyalásos eljárás	796	20,7	771	18,2
- ebből: hirdetmény nélküli tárgyalásos elj.	507	13,2	473	11,1

Az egyes eljárási típusokat tekintve megállapítható, hogy a 2002. évben lefolytatott közbeszerzési eljárásokon belül az előző évhez képest tovább nőtt a nyílt eljárások részaránya, míg a tárgyalásos eljárásoké csökkent. A meghívásos eljárások száma továbbra is rendkívül alacsony.

A nyílt eljárások számának előző évhez viszonyított 15 %-os növekedése és 80 %-ot meghaladó részaránya kedvező eredményként értékelhető, hiszen ez az eljárástípus biztosítja a legnagyobb nyilvánosságot a közpénzek hatékony és átlátható felhasználása tekintetében. A tárgyalásos eljárások részaránya csökkent az előző évhez képest és ezt teljes egészében a hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárások számának csökkenése eredményezte. Ez arra enged következtetni, hogy az ajánlatkérők egyre inkább csak indokolt esetben határoznak ilyen típusú eljárás alkalmazása mellett.

Ez a változás elsősorban annak a törvényi előírásnak tudható be, mely szerint a Közbeszerzési Döntőbizottság elnökét tájékoztatni kell a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás megindításáról, aki vizsgálata alapján hivatalból jogorvoslati eljárást kezdeményezhet.

A közbeszerzések összértéke 2002. évben 804,6 milliárd forintot tett ki a 2001. évi 606,9 milliárd forinttal szemben, **ami 32,6 %-os növekedést jelent**. Az érték tekintetében az eljárások megoszlása a következők szerint alakult (milliárd forintban kifejezve):

eljárás-típus	2001.		2002.	
	eljárások értéke (Mrd Ft)	%	eljárások értéke (Mrd Ft)	%
nyílt eljárás	428,0	70,5	637,0	79,1
meghívásos eljárás	15,4	2,5	3,6	0,5
tárgyalásos eljárás	163,5	27,0	164,0	20,4
- ebből: hirdetmény nélküli tárgyalásos elj.	86,9	14,3	61,3	7,6

A közbeszerzések számát és értékét összevetve megállapítható, hogy 2001-hez képest 2002-ben a közbeszerzések értékének dinamikája lényegesen meghaladja a közbeszerzések számának emelkedését, ami a közbeszerzési piac bővülésén túl azt is jelenti, hogy jelentősen nőtt az egy közbeszerzési eljárásra jutó összeg nagysága is.

A közbeszerzési piac bővülését az eljárástípus megválasztásának kedvező irányú változása kísérte. **A nyílt eljárások értékének 2001. évhez viszonyított 49 %-os növekedése** még a közbeszerzések összértékének dinamikáját is jelentősen meghaladja. A nyílt eljárások közel 80 %-os részaránya csak igen kevés EU-tagországra jellemző mutató és lényegesen meghaladja az uniós átlagot (kb. 55 %). **A meghívásos eljárások részaránya szinte jelentéktelen**, a közbeszerzések összértékének alig 0,5 %-át érte el.

A hatályos Kbt. a meghívásos eljárás szabályait a közösségi irányelveknél jóval szigorúbban szabályozza. A közösségi irányelvek szerint, ha a tárgyalásos eljárás alkalmazási feltételei nem állnak fenn, az ajánlatkérő választhat a nyílt, vagy meghívásos eljárás alkalmazása között. A meghívásos eljárásban csak azok tehetnek ajánlatot, akiket az ajánlatkérő ajánlattételre felhív. A Kbt. szerint viszont a verseny korlátozása nem múlhat kizárólag az ajánlatkérő diszkrecionális döntésén, ezért a Kbt. meghatározta azokat a feltételeket, amelyek esetén az ajánlatkérő meghívásos eljárást alkalmazhat.

Ezek a következők:

- a) csak korlátozott számú ajánlattevő alkalmas a szerződés teljesítésére a közbeszerzés tárgyának sajátos természete miatt, vagy
- b) a közbeszerzés tárgyára figyelemmel, a minősített ajánlattevők jegyzéke alapján legalább öt ajánlattételre alkalmas minősített ajánlattevő van.

A szigorúbb feltételrendszer eleve magyarázat lehet a meghívásos eljárás csekély arányára, emellett az ajánlatkérők feltehetően hosszadalmasnak és komplikáltnak ítélik a kötelezően kétfordulós meghívásos eljárást az előminősítés nélküli nyílt eljáráshoz képest.

Felvetődik tehát ezen eljárásfajta szabályozásának – a közösségi joggal összhangban álló – újragondolása. Ezzel összefüggésben felmerülhet az is, hogy a minősített ajánlattevők jegyzékén való szereplés az alkalmasság vélelmét eredményezze, azaz ne legyen szükséges minden egyes eljárásban igazolni alkalmasságukat.

A tárgyalásos eljárások 2002. évi összértéke nagyjából a megelőző évi szinten alakult, ugyanakkor **részaránya a közbeszerzés összértékén belül jelentősen csökkent** és a 2001. évi 27 %-hoz képest alig haladja meg a 20 %-ot.

A tárgyalásos eljárásokon belül a hirdetmény közzétételével indulók még biztosítanak bizonyos szintű nyilvánosságot, **azonban** a verseny és átláthatóság jóval kisebb mértékben érvényesül, mint a nyílt eljárások esetében. A hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárásokban azonban csak korlátozottan jut érvényre a Kbt.-ben deklarált esélyegyenlőség, nyilvánosság és a verseny biztosításának elve. Elsősorban a korábbi évek gyakorlati tapasztalata mutatta azt, hogy az ajánlatkérők akkor is élni kívántak ezzel a kivételes lehetőséggel, amikor annak törvényi feltételei nem álltak fenn.

A tárgyalásos – és ezen belül a hirdetmény nélküli tárgyalásos – eljárások alkalmazása természetesen lehet jogszerű is, sőt, egyes speciális esetekben a beszerzést tekintve az egyetlen célravezető módszer. Ezt a gyakorlatot az EU-direktívák is lehetővé teszik. A gondot az jelentette, hogy az ajánlatkérők gyakran „kikapuként”, a törvényi szigor alól való kibúvás eszközeként alkalmazták ezt az eljárási fajtát.

A tárgyalásos eljárások 2002. évi részarányának mérséklődése a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások értékének megelőző évihez viszonyított jelentős csökkenésére vezethető vissza. Megjegyzésre kívánkozik ugyanakkor, hogy a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárások értéke növekedett 2001-hez viszonyítva. Az ajánlatkérők részéről mindig is tapasztalható egyszerűsítési törekvések mellett az okok közül nem zárható ki az a körülmény sem, hogy így elkerülhetik a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazásánál kötelezően előírt döntőbizottsági kontrollt. A hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárások iránti nagyobb figyelem viszont a Közbeszerzési Értesítő Szerkesztőbizottságára ró jelentősebb feladatokat, hiszen ezen eljárásfajta alkalmazásának igen szigorú törvényi feltételei vannak.

Hirdetménnyel, illetve hirdetmény nélkül induló tárgyalásos eljárást 2002-ben is leggyakrabban a központi költségvetési szervek alkalmazták; előbbi típusnál az összértékből való részesedésük 62 %, míg utóbbinál 52 %.

A beszerzések tervezése kapcsán 2002-ben az előzetes összesített tájékoztatók közzétételében visszaesés volt tapasztalható. (2001-ben 133, 2002-ben 108 előzetes tájékoztatót jelentettek meg az ajánlatkérők a törvényben előírt március 31-i határidőn belül.) Ez kedvezőtlen tendencia, mivel e hirdetmények megfelelő tartalommal történő közzététele jogszerűen biztosítana lehetőséget a közbeszerzési eljárások eljárási határidőinek jelentős lerövidítésére (ugyanakkor az ajánlatkérők gyakran kifogásolják a közbeszerzési eljárások időigényességét). Erre a Közbeszerzések Tanácsa elnöki tájékoztató közzététele útján hívja fel az ajánlatkérők figyelmét.

2. Az ajánlatkérők megoszlása és a beszerzés tárgyi besorolása szerinti kimutatásokat a mellékelt közbeszerzési statisztika tartalmazza. E statisztikai táblázatokról kitűnik, hogy a közfeladatot ellátó és finanszírozó államháztartási rendszeren belül a **központi kormányzati szervek és intézményeik, valamint a helyi önkormányzatok és intézményeik** által együttesen lebonyolított közbeszerzési eljárások száma és összértéke meghatározó; e két alrendszer **együttes részesedése az összes eljárás számából és értékéből 2002-ben elérte, illetve meghaladta a 70 %-ot.** A két alrendszer között 2001-hez képest arányeltolódás következett be, ugyanis a közbeszerzések értékét tekintve a központi kormányzati szervek és intézményeik részesedése 2002-ben 12 %-kal haladta meg az önkormányzatok és intézményeik hasonló arányszámát.

A közbeszerzési eljárások számát tekintve az önkormányzatok és intézményeik részesedése (43,8 %) a legmagasabb, majd a központi kormányzati szervek és intézményeik (25,7 %) és a közszolgáltatók (11,3 %) következnek.

A közbeszerzések értékét tekintve a központi kormányzati szervek és intézményeik beszerzéseinek értéke több mint duplájára emelkedett 2001-hez képest, az autópálya

építésére kiírt pályázatok eredményeként. Ezen ajánlatkérői csoport részesedése a közbeszerzések összértékéből elérte a 43 %-ot, jelentősen meghaladva az önkormányzatok (31 %) és a közszolgáltatók (12,3 %) részesedését.

A közszolgáltatók által lebonyolított közbeszerzési eljárások összértéke 2002-ben 10 %-kal csökkent az előző évhez képest, részesedésük a közbeszerzések összértékéből évről-évre kevesebb. A közbeszerzések részletesebb statisztikáját áttekintve nem zárható ki, hogy egyes közszolgáltató szervezetek a Kbt. mellőzésével valósítják meg beszerzéseiket. E probléma megoldása rendkívül fontos és sürgős, hiszen a közszolgáltatók a közösségi közbeszerzési irányelvek hatálya alá tartozó szervezetek. A Közbeszerzések Tanácsa ezért levélben keresett meg néhány közszolgáltatót a tényleges beszerzési gyakorlat tisztázása érdekében.

A közbeszerzési eljárások tárgyát illetően az építési beruházások mind az eljárások számát (45,3 %), mind pedig a közbeszerzések összértékéből való részesedést (60 %) tekintve megelőzik az árubeszerzéseket és a szolgáltatás tárgyú beszerzéseket. Az árubeszerzések mintegy 25 %-kal, a szolgáltatások pedig 15 %-kal részesedtek 2002-ben a közbeszerzések összértékéből.

A közbeszerzési eljárások területi megoszlását tekintve a korábbi évekhez hasonlóan a **nagy számú ajánlatkérőt koncentráló Budapest a legjelentősebb tenderkiíró,** részesedése mind az eljárások számát, mind a beszerzési értéket tekintve nőtt az előző évhez képest. 2002-ben a fővárosi ajánlatkérők az előző évi 1982 közbeszerzési eljárással szemben 2126 eljárást folytattak le (az összes eljárás 50 %-a) 516 milliárd Ft értékben (a közbeszerzések összértékének 64 %-a). **A megyék sorrendjében 2001. évhez hasonlóan Borsod-Abaúj-Zemplén megye 223 közbeszerzési eljárással és 22,3 milliárd Ft beszerzési értékkel áll az első helyen.**

3. A kiemelt termékek **központosított közbeszerzéseivel** összefüggő feladatokat 2002-ben is a Miniszterelnökség Közbeszerzési és Gazdasági Igazgatósága szervezeti egységeként működő Közbeszerzési Igazgatóság látta el.

Az MGKI, mint kijelölt közbeszerző szervezet feladata a központosított közbeszerzés hatálya alá tartozó, valamint az ahhoz önként csatlakozó szervezeteknek az állami normatívákban meghatározott kiemelt termékekkel való folyamatos ellátásának biztosítása.

A központosított közbeszerzés keretszerződéseinek alapján lebonyolított 2002. évi összeforgalom 82,6 milliárd Ft volt, amely a 2001. évi értéket (58,5 milliárd Ft) mintegy 29 %-kal haladta meg és a közbeszerzések összértékének 10,3 %-át képviselte.

Az összesített forgalom 2002-ben termékcsopontonként a következőképpen alakult (milliárd forintban kifejezve):

- informatika 49,8
- távközlés 3,3
- irodatechnika 1,9
- gépjármű 7,8

- üzemanyag 8,3
- bútorok 5,9
- papíráruk 3,1
- egészségügy 2,5
- összesen: 82,6**

A legnagyobb forgalom – a korábbi évekhez hasonlóan – az informatikai beszerzések területén bonyolódott (az összforgalom csaknem 60 %-a), jóllehet ennek dinamikája az elmúlt évben mérséklődött. A forgalom két termékcsoportot kivéve (üzemanyag és papíráruk) minden kategóriában nőtt. Továbbra is jelentős hányadot képvisel a központosított közbeszerzésekben a gépjármű és – aránycsökkenése ellenére is – az üzemanyag beszerzés.

A központosított közbeszerzés hatálya alá tartozó intézményi körön túl 2002-ben mintegy 450 intézmény (melynek 25 %-a önkormányzat volt) kapott lehetőséget a központosított közbeszerzéshez való csatlakozásra, mely elsősorban a távközlés, az informatika és a gépjármű-beszerzések vonatkozásában volt jellemző.

Az MKGI tapasztalatai szerint a központosított közbeszerzések során problémát okoz az, hogy a beszerzések nagysága meghatározása alapjául szolgáló előzetes igényfelmérésekre a szervezetek nem jelzik beszerzési szándékukat, vagy éppen ellenkezőleg, olyan bejelentések érkeznek, amelyek vonatkozásában, a későbbiekben nem érkezik megrendelés. További gondot jelent az év közben történő előirányzat-megállapítás, illetve átcsoportosítás is, amely előre nem kalkulált volumenekkel terheli a keretszerződéseket.

Az MKGI álláspontja szerint az országosan kiemelt termékekre vonatkozó állami normatívákról szóló 1077/2000. Kom. határozatban foglaltak már nincsenek összhangban a mai elvárásokkal, így az állami normatívák módosítását, valamint a termékkörök újragondolását szorgalmazzák.

4. A közbeszerzések révén elérhető **megtakarítások** mértéke sokat vitatott kérdés. Pontos kimutatás sem az Európai Unióban, sem Magyarországon nem létezik, esetenként becslések látnak napvilágot. Továbbra is fenntartható azonban az álláspont, miszerint **a közbeszerzési szabályozás általános elterjedtsége feltételezi annak hatékonyságát**, vagyis az alkalmazásából eredő megtakarítások jelentősebbek, mint a formalizált eljárások lebonyolításának költségigénye. A verseny összességében szükségszerűen alacsonyabb árakat és jobb minőséget eredményez.

A közbeszerzési piac folyamatosan növekszik, s emellett egyre élesebb a verseny is. 2002-ben egy közbeszerzési eljárásra átlag 8,3 ajánlat érkezett be, szemben a 2001. évi 5,4-el. **A megtakarítások közvetett formában, a közbeszerzési eljárások átláthatósága révén is jelentkezhetnek.** A nyílt, tisztességes versenyt biztosító eljárásrend mérsékli ugyanis a korrupciós kockázatot és az azzal összefüggő költségeket, ami végső soron hozzájárul a közpénzek takarékos felhasználásához.

5. Mind hazai, mind integrációs szempontból kiemelten fontos kérdés a **kis- és középvállalkozások** fejlődésének támogatása, a közbeszerzési piacon való részvételük

és megrendelésekhez jutásuk elősegítése. 2002-ben a mikro-, kis- és középvállalkozások 2788 közbeszerzési eljárást nyertek meg (az összes eljárás 65,7 %-át) 376,5 milliárd Ft értékben (a közbeszerzések összértékének 46,8 %-át). Mind a megnyert eljárások számát, mind pedig összértékét tekintve előrelépés mutatkozik 2001. évhez képest, bár az érték részaránya – a nem ehhez vállalkozáscsoporthoz tartozó autópálya tender jelentős értéke miatt – alacsonyabb, mint 2001-ben volt (59 %).

A megrendelések nyilvánosságra kerülésének biztosításával a közbeszerzési törvény léte már önmagában is elősegíti a mikro-, kis- és középvállalkozások üzlethez jutását, a szabályozás módosításai révén pedig az elmúlt években nyeresi esélyeik számos ponton tovább javultak.

A kis- és középvállalkozások közbeszerzési eljárásokban való részvételére kedvezően hat a nyílt eljárások arányának növekedése (2002-ben a nyílt eljárások számának 66 %-át, értékének 34 %-át nyerték el).

A hatályos Kbt. az ajánlatkérők által választható preferenciális szempontok között jelenleg megengedi, hogy az ajánlatkérő a felhívásában a kis- és középvállalkozások esélyeinek növelését célzó elbírálási részszerzőpontokat határozhasson meg, illetve, hogy az egyébként egyenértékű ajánlatok közül a kis- és középvállalkozások ajánlatát részesítse előnyben. Ezekkel a lehetőségekkel az elmúlt évben elsősorban az önkormányzatok és intézményeik éltek, ami szintén elősegítette a kis- és középvállalkozások közpénzekből történő részesedését.

Az Európai Bizottság 1998. március 11-i közleménye értelmében a kis- és középvállalkozások bevonása érdekében hatékonyabb információs és technikai segítségnyújtási eszközöket kell alkalmazni.

Ebben elsősorban az Euro Info Központokra számítanak, amelyek rendszerint a tagállamok több városában is működnek. Az Euro Info Központok tájékoztatják az ajánlattevőket a közbeszerzésekről szóló alapvető tudnivalókról (irányelvekről, a kapcsolódó nemzeti szabályozásról, az Európai Unió Hivatalos Lapjában közzétett hirdeteményekről stb.). A Központok egy része ennél szélesebb körű információkkal is segíti a vállalkozásokat, mint például a Hivatalos Lap adatbázisában az érintett cégeknek megfelelő hirdetemények felkutatásával, oktatással, közbeszerzésekről készített tanulmányokkal, piaci információkkal stb. Az Euro Info Központok brüsszeli központi szervezete az Európai Bizottság Vállalkozási Főigazgatóságán belül található, amely bármely érdeklődő számára rendelkezésre bocsátja a központok teljes névsorát. (Az Euro Info Központ Hálózat Magyarországon is működik már és a fent felsorolt eszközökkel támogatja a magyar kis- és közép-vállalkozások bekapcsolódását – többek között – az európai uniós közbeszerzésekbe is). Emellett a vállalkozások segítségére lehetnek például az európai beszerzési szövetségek is.

Az Európai Parlament és a Tanács közbeszerzési irányelv-tervezetében foglaltak szerint a kis- és középvállalkozások közbeszerzési piacokhoz történő hozzáférése érdekében alvállalkozókkal összefüggő rendelkezéseket iktatnak be a közösségi szabályozásba is.

6. A külföldi székhelyű ajánlattevők 2002-ben 144 közbeszerzési eljárást nyertek (az összes eljárás 3,4 %-át) 27,5 milliárd Ft értékben, ami a közbeszerzések

összértékének szintén 3,4 %-át jelenti. Mind a megnyert eljárások számát, mind pedig összértékét tekintve csökkenés tapasztalható 2001-hez képest (a vonatkozó mutatók 4,9 %, illetve 7,7 % voltak). A visszaesés különösen az érték tekintetében szembeötlő.

A külföldi székhelyű cégeken belül az EU országokbeli vállalkozások részesedése a megnyert tenderek összértékéből több mint 83 %, a CEFTA szállítóké 3,9 %, az EFTA szállítóké közel 7 %, míg az egyéb külföldi cégeké 6,3 % volt.

7. A Közbeszerzések Tanácsa kiemelkedően fontosnak tartja a **korrupció elleni küzdelmet**.

A Kbt. 2002. január 1-jén hatályba lépő módosítása révén a közbeszerzési eljárásokat lezáró szerződések is nyilvánossá váltak, azok tartalma közérdekű adatnak minősül. (Ez alól kizárólag az ajánlattevők által üzleti titoknak minősített, külön mellékletben csatolt információk képeznek kivételt. Ugyanakkor azt is rögzíti a törvény, hogy az ajánlattevő olyan adatot nem minősíthet üzleti titoknak, amelyet az ajánlatkérő az elbírálás során figyelembe vesz.) A módosítással a Bizottság Országértékelése is foglalkozott és megállapította, hogy a korrupcióellenes intézkedések vonatkozásában javultak a jogi keretek – többek között – a közbeszerzésekre vonatkozó törvénymódosítás elfogadásával.

A korrupció-ellenes intézkedések körében meg kell említeni azt is, hogy 2002-ben a **Kormány „üvegseb” programja** keretében megkezdődött a közpénzek felhasználásával és a köztulajdon használatának nyilvánosságával, átláthatóbbá tételével és ellenőrzésének bővítésével összefüggő egyes törvények módosítása is. A cél a közpénzek és a köztulajdon törvényes és ésszerű módon történő felhasználásával, működésével és ellenőrzésével összefüggő garanciarendszer erősítése. A törvényjavaslat kifejezetten a közbeszerzéseket érintő részeivel a **Beszámoló II. fejezetének 1. c) pontja** foglalkozik részletesebben.

Hangsúlyozni kell, hogy a jelenlegi Kbt. is megfelelő jogi kereteket teremt a közpénzek átlátható felhasználásához. A törvény szigorú összeférhetetlenségi szabályokat fogalmaz meg és a Közbeszerzési Döntőbizottság az összeférhetetlenségi feltételekkel összefüggő jogorvoslati ügyekben az esélyegyenlőség követelménye szempontjából is vizsgálja, hogy az egyes ajánlattevők nem jutottak-e többlet-információkhoz, és ezáltal versenyelőnyhöz a közbeszerzési eljárásokban. Megjegyezzük továbbá, hogy a Kbt. az eljárások nyilvánosságának biztosítása érdekében számos ponton szigorúbb feltételeket tartalmaz, mint a közösségi közbeszerzési joganyag. (Így például nálunk már az ajánlatok bontásakor nyilvánosan ismertetni kell az ajánlatok legfontosabb adatait - ajánlati ár, teljesítési határidő - és a bontásról készült jegyzőkönyvet öt munkanapon belül meg kell küldeni valamennyi ajánlattevőnek; az ajánlatkérő az eljárás eredményét nyilvánosan köteles kihirdetni a Kbt. 5. számú mellékletének megfelelő formában, részletesen indokolva döntését valamennyi ajánlattevő vonatkozásában.)

A jogi keretek finomítása elősegíti a Kbt.-ben meghatározott alapelvek érvényesítését, de emellett **fontos feladat a Kbt. jelenlegi szabályai alkalmazásának kikényszerítése, a jogalkalmazói szemlélet és a társadalmi hozzáállás folyamatos megváltoztatása.**

Ezek alakításában igen **fontos eszköz a közbeszerzési oktatás, képzés.** A Tanács oktatási programjáról a **Beszámoló II. fejezet 8. pontja szól.**

A korrupció-ellenes küzdelem nélkülözhetetlen eszközének a közbeszerzések területén is a hatékony ellenőrzés tekinthető. A Tanácsnak ugyan nincs általános ellenőrzési jogosítványa, de a Kbt. számos olyan speciális rendelkezést tartalmaz, amely bizonyos tekintetben a Tanács által végzett ellenőrzésnek tekinthető. A Közbeszerzési Döntőbizottság által ellátott jogorvoslati munka az ellenőrzésnek a közbeszerzési rendszeren belül működő, az eljárások folyamatában megvalósuló egyetlen állandó formája és egyértelműen elősegíti a Kbt. betartását, következetes érvényre juttatását. Utalunk továbbá a Közbeszerzési Értesítő Szerkesztőbizottságának lektorálási tevékenységére, a Közbeszerzési Döntőbizottság elnökéhez a hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárások vizsgálata kapcsán telepített feladatkörre, illetve a Kbt.-ben biztosított hivatalból történő eljárás-kezdeménnyezési lehetőségekre. Ezzel együtt a Közbeszerzések Tanácsa szükségesnek tartja a közbeszerzés folyamatába épített ellenőrzés erősítését. **Az ezzel kapcsolatos javaslatok a Beszámoló II. fejezetének 4. pontjában olvashatók.**

8. Az elektronikus közbeszerzés rendszerének koncepciójáról és a létrehozásával kapcsolatban szükséges intézkedésekről szóló 2146/2000. (VI. 30.) Korm. határozat (illetve az ezt módosító 2155/2001. (VI. 20.) Korm. határozat) meghatározta a rendszer elvi alapjait, illetve kijelölte az egyes feladatokért felelős szervezeteket. A Kormány a 2068/2002. (III.21.) Korm. határozattal az elektronikus közbeszerzési rendszer (a továbbiakban: EKR) kialakításával és folyamatos működtetésével a koncessziós törvény módosítása révén a Magyar Posta Rt.-t bízta meg. A 2146/2000. Korm. határozat által megállapított határidőket nem tartották be.

A 2002-ben született két kormányrendelet (a Miniszterelnöki Hivatalról szóló 148/2002. (VII. 1.), illetve az informatikai és hírközlési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 141/2002. (VI. 28.) Korm.rendelet), a hatáskörök tekintetében érintette az EKR-t.

E kormányrendeletek értelmében a MEH-t vezető miniszter a kormányzati informatikával összefüggő feladatokat a KITKH-t kormány megbízottként vezető politikai államtitkár útján látja el, az EKR-t illetően a miniszter a kormány megbízott útján gondoskodik a kormányzati elektronikus közbeszerzés rendszerének megvalósításáról. Az informatikai és hírközlési miniszter pedig a jogszabály értelmében intézkedik az elektronikus közbeszerzés feltételrendszerének kidolgozásáról, illetve az elektronikus közbeszerzés útján beszerzett eszközök, szolgáltatások szakmai, minőségi, szabványosítási követelményeinek meghatározásáról. A Közbeszerzések Tanácsa a Magyar Posta Rt. által kifejlesztett EKR-rel kapcsolatban csak a projekt megvalósításával megbízottak által 2002. év közepén átadott rendszerkonceptióval rendelkezik. Ezen túlmenően azonban a Tanácsot a rendszer kialakításába, koncepciójának és megvalósításának kidolgozásába nem vonták be.

A Közbeszerzések Tanácsa legalább két ponton érintett az EKR-ben; egyrészt a hirdetmények közzététele, másrészt a jogorvoslat vonatkozásában. A Tanács belső fejlesztés eredményeként 2002. év végén elektronikus adatcsere-központ létrehozását kezdte meg a hirdetményekkel kapcsolatos információ-áramlás és a megjelentetés

meggyorsítása érdekében. A rendszer működéséhez a jogi kereteket az új közbeszerzési törvényben, vagy a végrehajtási rendeletekben kell biztosítani. A jogorvoslat vonatkozásában azonban a Tanácsnak világosan kellene látnia az EKR működési mechanizmusát, hogy a Döntőbizottságnál esetlegesen szükséges technikai korszerűsítésre, valamint létszám- és feladatbővülésre megfelelően fel lehessen készülni.

Az e-közbeszerzés az Európai Unióban is nagy hangsúlyt kap. Az Európai Bizottság az e-közbeszerzéssel kapcsolatban a Közbeszerzési Tanácsadó Bizottság égisze alatt munkacsoport létrehozására tett javaslatot, miután a Bizottság álláspontja szerint az erőfeszítéseket most már elsősorban a végrehajtással összefüggő intézkedésekre kell összpontosítani. Közösségi szinten az e-közbeszerzés gyakorlati alkalmazására várhatóan az irányelvmódosítási csomag átültetésére meghatározott több mint másfél éves időtartam lejártát követően, azaz 2005. első hónapjaitól kezdve kerül majd sor.

A munkacsoport – melynek munkájában a szabályozás előkészítői és informatikai szakemberek is részt vesznek – fő feladata az elektronikus közbeszerzésre irányadó szabályok értelmezése, valamint a gyakorlati tapasztalatok alapján a lehetséges technikai akadályok azonosítása és elhárítása lesz. Az elérni kívánt célt jól működő európai uniós elektronikus közbeszerzési térség kialakításában foglalmazták meg. A munkacsoport üléseit a Közbeszerzési Tanácsadó Bizottság rendes üléseit követő napon tartja majd, s azokon a Bizottság tagjai mellett minden tagállamból egy-egy olyan informatikai szakértő vehet részt, aki országa elektronikus közbeszerzési gyakorlatával kapcsolatban széleskörű ismeretekkel rendelkezik és részt vesz az e-közbeszerzési projekteken is. A munkacsoport két évig működik, ülésein megfigyelőként a tagjelölt államok képviselői is jelen lehetnek.